

ชื่อเรื่อง การค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วงและ
การรักษา ในเด็ก 0-4 ปี อำเภอสระมิงงาม จังหวัด
ลำปาง : ภาวะโภชนาการของเด็ก 0-4 ปี

ชื่อผู้เขียน

นางภาณี วิภาครินิมิต

สาขารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมนุม พรหมชาติแก้ว	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรภี ภู่งศ์ศักดิ์	กรรมการ
อาจารย์สมศักดิ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตราการเกิดโรคอุจจาระร่วง
ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการ และการปฏิบัติตนของมารดา ในด้านโภชนาการและ
การป้องกันโรค ในเด็ก 0-4 ปี ของอำเภอสระมิงงาม จังหวัดลำปาง ระหว่างเดือน
ธันวาคม 2533 ถึงกันยายน 2534 เป็นการศึกษาเชิงสำรวจซึ่งได้คัดเลือกประชากร
ตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งเป็นกลุ่ม และคัดเลือกประชากรตัวอย่างเป็นส่วน
กับประชากรเด็ก 0-4 ปี ที่มีในหมู่บ้านตัวอย่างนั้น ในกรณีที่มีมารดามิบุตรหลายคนใน
กลุ่มอายุนี้ จะคัดเลือกเอาเด็กที่อายุน้อยที่สุดเพียงคนเดียว จำนวนประชากรที่ศึกษา
280 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิด การเก็บรวบรวม
ข้อมูล โดยการสัมภาษณ์มารดา ซึ่งนำหนักและวัดส่วนสูงเด็ก การวิเคราะห์ข้อมูลหา

ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วง

ผลการศึกษาพบว่า อัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ในเด็กอายุ 0-4 ปี ที่ได้สัมภาษณ์ย้อนหลัง 3 เดือน (มีนาคม-พฤษภาคม 2534) เป็นร้อยละ 30.0 และเมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุแล้ว พบว่าเด็กกลุ่มอายุ 0-24 เดือน มีอัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงสูงกว่า กลุ่มอายุ 25-60 เดือน ส่วนอัตราการขาดสารอาหารนั้น พบว่าเด็กกลุ่มอายุ 0-24 เดือน มีการขาดอาหารต่ำกว่า กลุ่มอายุ 25-60 เดือน เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการและการปฏิบัติตนของมารดา ทางด้านโภชนาการและการป้องกันโรค พบว่า อายุของเด็ก การล้างมือก่อนเตรียมอาหาร การล้างมือหลังถ่ายอุจจาระของมารดา และการกำจัดอุจจาระของเด็ก มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอุจจาระร่วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอุจจาระร่วง

Independent study Title Factors Associated with the Occurrence
of Diarrhea and Treatment in 0-4 Years
Children in Soem Ngam District, Lampang
Province : Nutritional Status of 0-4
Years Children

Author Mrs. Panee Vipasrinimit

M.P.H

Examining Committee :

Assoc. Prof. Dr. Choomnoom Promkutkao Chairman

Assist. Prof. Surapee Pupongsak Member

Dr. Somsak Thamthitawat Member

Abstract

The purpose of this study was to find out the
incidence rate of diarrhea, the factors associated with
nutritional status, nutritional practice of the mothers
and the prevention of disease in children of 0-4 years at
Soem Ngam District in Lampang Province during December
1990 - September 1991.

ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
All rights reserved

The study was a survey research carried out in 280 children aged 0-4 years who were selected by cluster sampling with proportion to the target population. For the mothers who have many children, the youngest child only was chosen to be the case for study.

The data were collected by measuring the weight and height and interviewing mothers by using close and open ended questionnaires. The analysis was shown in percentage, mean, standard deviation and the various factors associated with diarrhea by X^2 -test.

The result revealed that incidence rate of diarrhea in children aged 0-4 year was 30 percents and the incidence rate of diarrhea in children of 0-24 months was higher than 25-60 month group. However, it was discovered that malnutrition in children of 0-24 months was less than those of 25-60 months. The various factors such as age of the children, the cleaning of mothers' hands before preparing food and after going to toilet and excreta disposal were found to be significantly associated with the occurrence of diarrhea in 0-4 year children while others were not significant.